

Danskernes indkomster

Danskernes indkomst topper i slutningen af 40'erne

Den gennemsnitlige dansker tjener mest i slutningen af 40'erne, men set over de forskellige uddannelsesgrupper er der faktisk stor forskel på, hvornår i livet man tjener mest. Lavtuddannede tjener mest i de unge år, mens højtuddannede tjener mest i de middel-sene leveår, dvs. fra 50'erne og frem til 80-års alderen. Ufaglærte når som hurtigst den højeste indkomst, nemlig som 46-årige, mens personer med uddannelse i bagagen typisk er nogle år ældre. Gør man den samlede indkomst op gennem livet, er der ingen tvivl om, at de danskere, der har fået en erhvervskompetencegivende uddannelse, tjener mange millioner mere end ufaglærte.

af senioranalytiker **Mie Dalskov Pihl**

3. september 2012

Analysens hovedkonklusioner

- I gennemsnit tjener danskerne mest fra slutningen af 40-årsalderen til slutningen af 50'erne. Ufaglærte er typisk 46 år, når indkomsten topper, mens akademikere næsten er fyldt 60 år. Årsagen er, at højtuddannede tjener hovedparten af deres indkomst fra 50- til 80-årsalderen, mens personer med kortere uddannelser tjener mest tidligt i livet.
- De personer, der har de længste uddannelser, tjener mange millioner mere gennem livet end ufaglærte, men selv blandt personer med samme uddannelse er der stor forskel på at være i midten af 50'erne og i 20'erne. For flere af uddannelsesgrupperne i analysen er den højeste indkomst, der optræder i de middel-sene år, 7-8 gange større end indkomsten i 25-årsalderen.
- De store variationer i danskernes indkomst betyder, at der er stor forskel på forbrugsmulighederne både mellem generationerne og uddannelsesgrupperne. De yngre generationer og de lavest uddannede har langt mindre til forbrug end midaldrende og højtuddannede.
- Indkomstprofilerne i analysen viser, at selvom højtuddannede i de helt unge år ikke har så høj en indkomst, så tjener det sig rigeligt ind at tage en uddannelse, da uddannede allerede tidligt i livet "løber fra" de ufaglærte, når det gælder den samlede livsindkomst.

Kontakt

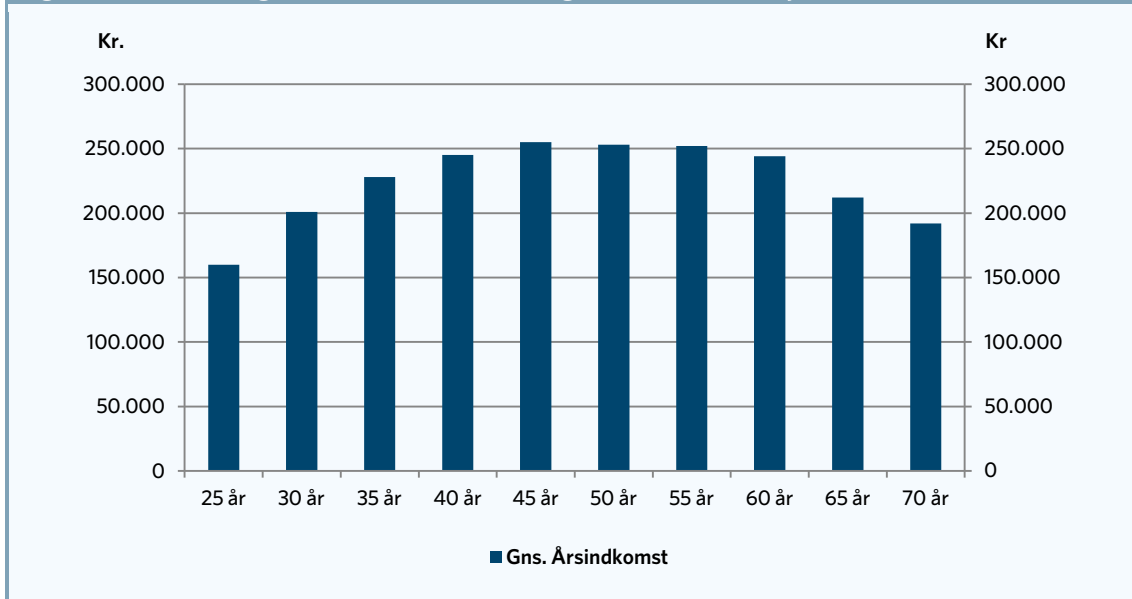
Senioranalytiker
Mie Dalskov Pihl
Tlf. 33557710
Mobil 26204036
md@ae.dk

Kommunikationschef
Mikkel Harboe
Tlf. 33 55 77 28
Mobil 28 36 87 50
mh@ae.dk

Livsindkomsten topper i slutningen af 40-årsalderen

AE har gennem flere år kortlagt danskernes indkomst gennem livet (se boks 1). I figur 1 ses den gennemsnitlige disponible årsindkomst¹ ved forskellige alderstrin. Typisk er indkomsten stigende frem til 40'erne, hvor indkomsten topper et sted i midten af 40-årsalderen. Fra slutningen af 50'erne falder indkomsten typisk igen. For den gennemsnitlige dansker topper indkomsten ved en årlig disponibel indkomst på omkring 255.000 kr. (efter skatter).

Figur 1. Gennemsnitlig årsindkomst ved forskellige alderstrin (2012-priser)

Anm: Den gennemsnitlige årsindkomst er beregnet som et vægtet snit ud fra befolkningens højeste fuldførte uddannelse i 2011 for 25-69-årige. Den disponible livsindkomst er summen af al indkomst, dvs. løn, overskud af egen virksomhed og overførsler samt udbetalinger fra pensioner og kapitalindkomst fratrukket skatteindbetalinger. Indkomsten er beregnet som et gennemsnit for alle 25-69-årige i 2010, dvs. både ledige og beskæftigede. Opregnet til 2012-priser.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata (2010).

Uddannelse har stor betydning for indkomstniveauet

Der er mange forhold, der har betydning for, hvor meget man tjener gennem livet. Høj jobsikkerhed og god løn er de to ting, der betyder allermost for livsindkomsten, og derfor er uddannelse også altafgørende.

Tabel 1 viser, hvor meget af den samlede livsindkomst, der er indtjent ved forskellige aldersgrupper, samt ved hvilken alder indkomsten "topper". Ved 25-årsalderen er den opnåede livsindkomst for ufaglærte på niveau med faglærte og personer med en videregående uddannelse, når man ser bort fra akademikerne, der ligger lidt lavere. Men når livsindkomsten gøres op ved 40-års alderen, så har personer med en uddannelse i bagagen allerede tjent mere end ufaglærte. Forskellen bliver kun større med tiden. Ved 50-årsalderen er ufaglærte omkring en million kroner bagud.²

I tabellen ses også den samlede livsindkomst. Mens ufaglærte i gennemsnit tjener knap 11 mio. kr., så ligger de forskellige uddannelsesgrupper flere millioner over. Livsindkomsten kan ses som et udtryk for de forbrugsmuligheder, der er gennem livet. Når ufaglærte i gennemsnit har 1,6 mio. kr. mindre i dispo-

¹ Den disponible indkomst gælder summen af lønindkomst, kapitalindkomst og overførsler fratrukket indkomstskatter. Overskud af egen virksomhed samt udbetalinger fra pensioner indgår også.

² Fokus i denne analyse er IKKE at beregne gevinsterne af uddannelserne. Det er gjort i tidligere analyser, hvor der er taget højde for personlig heterogenitet. Denne analyse viser blot forskelle i livsindkomst, og ikke hvad de uddannede havde tjent uden en uddannelse.

nibel livsindkomst, så betyder det, at der alt andet lige vil være råd til mindre. Det kan fx betyde færre ferier eller en lavere boligstandard.

Tabel 1 viser desuden den eksakte alder, hvor den disponible indkomst topper. Mens ufaglærtes indkomst topper v. 46-årsalderen, så sker det typisk senere for de andre uddannelsesgrupper. En erhvervsuddannet topper gennemsnitligt som 47-årig, mens en akademiker topper som 59-årig.

De korte videregående uddannelser skiller sig ud, da det er ved 44-års alderen, at indkomsten topper.

Tabel 1. Disponibel livsindkomst for forskellige uddannelsesgrupper

	18-25 år	18-40 år	18-50 år	Samlet 18-80 år	Toppunkt
	Mio. kr. (2012-priser)				Alder
Ufaglærte	0,9	3,6	5,7	10,9	46
Faglærte	1,0	4,2	6,6	12,5	47
KVU	1,0	4,5	7,2	13,9	44
MVU	0,9	4,5	7,4	15,0	48
LVU	0,8	4,7	8,6	19,9	59
Gennemsnit	0,9	4,1	6,7	13,1	48

Anm: "Gennemsnit" er regnet som et vægtet gennemsnit af grupperne ud fra befolkningens højeste fuldførte uddannelse i 2011 for 25-69-årige. Den disponible livsindkomst er summen af al indkomst, dvs. løn, overskud af egen virksomhed og overførsler samt udbetalinger fra pensioner og kapitalindkomst fratrukket skatteindbetalinger. I figuren er den årlige indkomst fra 30-årsalderen lavet som et 5-års glidende gennemsnit for at gøre præsentationen mere klar. Indkomsten er fremskrevet til 2012-niveau.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata (2010).

En anden måde at anskue forskellen mellem generationernes forbrugsmuligheder er ved at se på hvor meget af den samlede indkomst, der er tjent ved forskellige alderstrin, jf. tabel 2. I 18-25-års alderen har ufaglærte typisk tjent knap 8 procent af deres livsindkomst, hvilket er mere end nogen anden uddannelsesgruppe. Det betyder, at ufaglærte ofte i de unge år oplever at have en højere indkomst end andre grupper. Ser man derimod på næste interval fra 26 til 49-årsalderen, så er det faglærte og personer med korte videregående uddannelser, der har tjent mest, mens personer med mellemlange og lange videregående uddannelser er dem, der tjener mest fra de er fyldt 50 år.

Tabel 2. Andel af samlet livsindkomst opgjort gennem livet

	18-25 år	26-49 år	50-80 år	18-80 år
	Pct.			
Ufaglærte	7,9	42,6	49,5	100,0
Faglærte	7,7	43,4	48,9	100,0
KVU	6,9	43,1	49,9	100,0
MVU	6,1	41,4	52,5	100,0
LVU	3,9	37,3	58,7	100,0

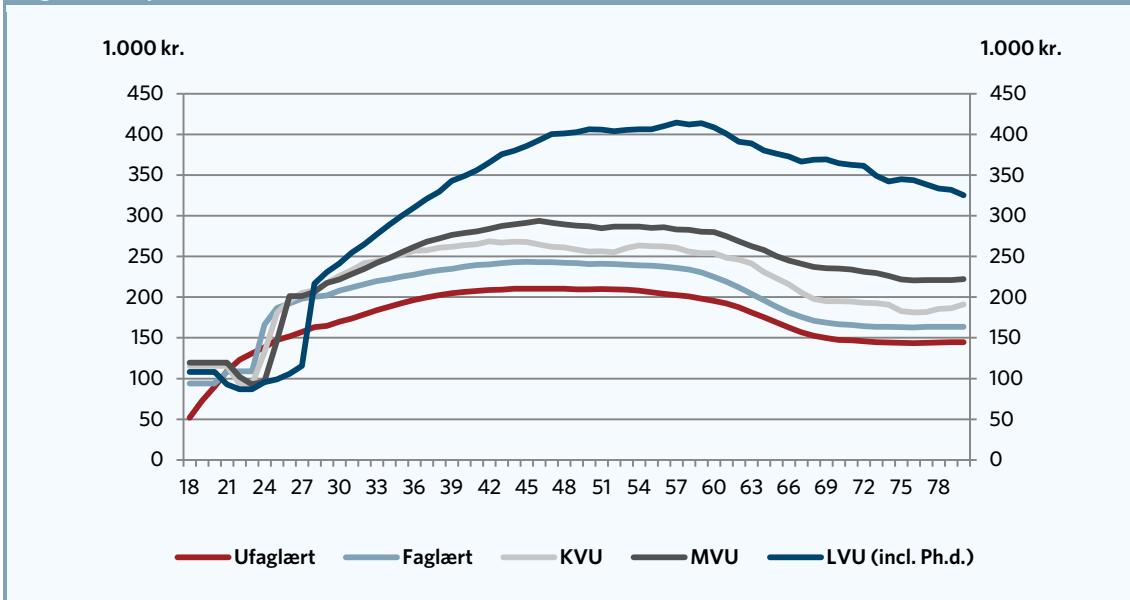
Anm: Tabellen viser andelen af den samlede indkomst, som man tjener frem til 25 år, fra 26 til 49 år og fra 50 år og ældre. Den disponible livsindkomst er summen af al indkomst, dvs. løn, overskud af egen virksomhed og overførsler samt udbetalinger fra pensioner og kapitalindkomst fratrukket skatteindbetalinger. I figuren er fra den årlige indkomst fra 30-årsalderen lavet som et 5-års glidende gennemsnit for at gøre præsentationen mere klar. Indkomsten er fremskrevet til 2012-niveau.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata (2010).

Et samlet overblik over indkomsten gennem livet ses i figur 2. Her ses nemlig, at mens ufaglærte, har den højeste disponible indkomst i 20'erne, så er indkomsten højest for de uddannede i størstedelen af

livet, dvs. fra 30'erne og til 80-årsalderen. Faktisk bliver de ufaglærte hurtigt overhalet af de forskellige uddannelsesgrupper. Personer med en faglært uddannelse som fx tømrere og kokke har overhalet de ufaglærte, når de fylder 24 år, mens personer med korte og mellemlange videregående uddannelser (fx datamatikere og diplomingeniører) overhaler som 25-26-årige og akademikere som 28-årige.

Figur 2. Disponibel livsindkomst, 18-80 år

Anm.: Den disponible livsindkomst er summen af al indkomst, dvs. løn, overskud af egen virksomhed og overførsler samt udbetalinger fra pensioner og kapitalindkomst fratrukket skatteindbetalinger. I figuren er den årlige indkomst fra 30-årsalderen lavet som et 5-års glidende gennemsnit for at gøre præsentationen mere klar. Indkomsten er fremskrevet til 2012-niveau.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata (2010).

Forklaringen på, at det typisk er i midten af 40'erne, at man rent indkomstmæssigt når toppunktet, er, at de fleste i denne aldersgruppe har en god tilknytning til arbejdsmarkedet, samtidig med at man typisk er på toppen af karrieren. Når man står i midten af 40'erne eller 50'erne har man samlet en del erfaring, der typisk betyder gode stillinger og gode lønninger.

Det er især tydeligt for de uddannede, at man efter endt uddannelse har en støt stigende indkomstprofil i takt med, at erfaringen stiger. De ufaglærtes indkomst stiger også fra de unge år, men kommer aldrig op i nærheden af det samme niveau som de uddannedes indkomst. Forklaringen er både, at en uddannelse giver bedre tilknytning til arbejdsmarkedet, men også at uddannede typisk har en højere timeløn.

Kokke topper tidligt, læger topper sent

Indtil videre har fokus været på de store uddannelsesgrupper, men da der er meget stor variation inden for grupperne, er det vigtig også at se på de enkelte uddannelser, hvilket ses i tabel 3 og 4. Tabellerne viser både den samlede disponible livsindkomst, det alderstrin, hvor den årlige indkomst topper, selve indkomstniveauet i det givne år samt hvor meget højere indkomsten er i top-året set i forhold til 25-årsalderen.

Det ses, at kokke er den faglærte uddannelse, der topper tidligst, allerede når de fylder 40 år, men også grafikere og elektrikere topper tidligst. Mange ting spiller ind i forhold til, hvornår man topper. Både hvornår man begynder på sin uddannelse, men også hvor høj beskæftigelsen og lønnen er. Det ses fx,

at SOSU-assistenten er relativt gamle, før end de topper, og det hænger sammen med, at mange tager uddannelsen i en høj alder.

Blandt de videregående uddannelser er der endnu større variation end for faglærte. En række korte uddannelser som økonomer og farmakonomer topper relativt tidligt, 43 år, mens betjente først topper, når de fylder 61 år.

Da pensionsudbetalinger indgår i den disponible livsindkomst, så er der en række uddannelser, hvis indkomst topper i den pensionsmodne alder. Det kan både ske, hvis der er tale om en erhvervsgruppe, der typisk trækker sig sent tilbage, og hvor mange altså stadig er på arbejdsmarkedet, men det kan også være fordi, der sker store udbetalinger af fx kapitalpensioner. Alt i alt afspejler den disponible indkomst, hvem der har mest til sig selv.

Forholdet mellem "top"-indkomsten og indkomsten ved 25-årsalderen viser, hvor meget indkomsten stiger for uddannelsesgruppen. For personer med videregående uddannelser er der tale om, at indkomsten forøges med op til 8 gange "ungdomsindkomsten", mens faglærte ligger på 1,3 til 1,8 gange indkomsten som 25-årig. Den store forskel skyldes primært, at der er en række akademiske uddannelser, hvor man trækker sig sent tilbage og har en god indkomst sent, samtidig med at man ofte var under uddannelse som 25-årig.

Det er vigtigt at holde in mente, at en lav "toppunkts"-alder ikke siger noget om, hvad den samlede livsindkomst er. "Toppunkts"-alderen siger blot noget om, hvornår i livet indkomsten er højest. En liste over den samlede livsindkomst ses i tabel 3.

Tabel 3. Disponibel livsindkomst og alder for højeste indkomst, ufaglærte og faglærte

	Samlet disponibel livsindkomst (18-80 år)	"Toppunkts"-alder (alder for højeste indkomst)	Årlig indkomst v. toppunkt	Vækst-faktor (indkomst v. top sammenlignet med 25 år)
	Mio. kr.	Alder	Kr.	Faktor
Ufaglærte	10,9	46	213.000	1,4
Kokke, tjenere m.m.	12,1	40	239.000	1,3
Grafikere, fotografer m.m.	11,8	44	237.000	1,4
Elektrikere, el-montører m.m.	14,3	45	285.000	1,3
Tandklinikassistenter m.m.	10,6	45	211.000	1,5
Frisører, kosmetologer m.m.	10,7	46	221.000	1,3
Smede, industrimontører m.m.	12,9	48	251.000	1,3
Industriteknikere m.m.	13,5	48	286.000	1,4
Mekanikere m.m.	13,8	49	268.000	1,3
Salgsassistenter m.m.	12,2	51	243.000	1,4
Murere, brolæggere m.m.	12,2	51	256.000	1,4
Malere, VVS-montører m.m.	12,3	51	247.000	1,3
SOSU-hjælpere	11,0	51	211.000	1,4

Køkkenassistenter, mejerister m.m.	11,4	52	242.000	1,4
Bankassistenter, sekretærer m.m.	13,6	53	277.000	1,4
Tømrere, bygningsmontører m.m.	12,6	53	254.000	1,4
Slagtere, bagere m.m.	12,2	56	243.000	1,3
SOSU-assistent	12,0	56	251.000	1,8
Dyrepassere, landmænd m.m.	12,0	57	255.000	1,5
Øvrige (chauffører, vagter m.m.)	12,0	61	232.000	1,3
Erhvervsuddannelse i alt	12,5	47	245.000	1,3

Anm: Ufaglærte dækker alle, der ikke har en erhvervskompetencegivende uddannelse. Den disponible livsindkomst er angivet i 2012-priser.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata.

Tabel 4. Disponibel livsindkomst og alder for højeste indkomst, videregående uddannelser

	Samlet disponibel livsindkomst (18-80 år)	"Toppunkts"-alder (alder for højeste indkomst)	Årlig indkomst v. toppunkt	Vækst-faktor (indkomst v. top sammenlignet med 25 år)
	Mio. kr.	Alder	Kr.	Faktor
Fødevareteknologer, økonomaer m.m.	13,0	43	299.000	1,9
Farmakonomer, tandplejere m.m.	12,8	43	262.000	1,4
Skuespillere, producere m.m.	12,4	44	289.000	3,5
Laboranter	12,7	44	260.000	1,3
Diætister m.m.	12,8	45	276.000	2,6
Korrespondenter, multimediedesignere m.m.	12,7	46	278.000	1,9
El-installatører, maskinteknikere m.m.	14,8	47	308.000	1,8
Akademi- og finansøkonomere m.m.	15,3	49	381.000	2,0
Landbrugstekniker m.m.	12,0	56	305.000	2,9
Politi- og fængselsbetjente m.m.	15,1	61	303.000	1,7
Datamatikere og merkonomer m.m.	14,9	71	300.000	1,5
Korte vid. udd., i alt	13,9	44	281.000	1,6
Erhvervsrespondenter m.m.	13,4	48	305.000	1,9
Diplomingeniører	17,7	48	419.000	3,6
Sygeplejersker m.m.	13,9	48	286.000	2,4
Journalister, bibliotekarer m.m.	15,3	51	305.000	2,6
Pædagoger	12,6	52	244.000	2,4
Folkeskolelærere	15,1	53	298.000	2,9
Ergoterapeuter, fysioterapeuter m.m.	14,7	53	310.000	2,8
Bygningskonstruktører	15,4	55	372.000	3,6

Socialrådgivere	14,0	56	279.000	2,8
Maskinmestre, officerer m.m.	18,5	60	463.000	4,7
Handelsbachelorer	19,7	76	545.000	4,0
Bioanalytikere	14,3	80	496.000	4,2
Mellemlange vid. udd. I alt	15,0	48	297.000	2,0
Tandlæger, farmaceuter m.m.	22,5	48	637.000	7,1
Økonomer, civiløkonomer	23,2	51	609.000	5,4
Pædagogiske udd.	15,9	53	334.000	2,1
Konservatorieuddannede m.m.	13,5	54	351.000	3,6
Læger	28,1	57	693.000	7,3
Dyrlæger m.m.	17,7	60	694.000	8,1
Arkitekter	15,4	70	356.000	4,3
Civilingeniører	20,8	71	451.000	5,0
Forskere	20,6	71	659.000	3,8
Jurister, politologer m.m.	22,4	73	532.000	5,2
Sociologer, psykologer m.m.	16,3	78	452.000	4,6
Humanister, teologer m.m.	15,6	79	353.000	3,7
Matematikere, fysikere m.m.	18,1	80	405.000	4,4
Lange vid. udd., i alt	19,9	59	433.000	4,4

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata.

Boks 1. Sådan beregnes livsindkomsten

Livsindkomstanalysen er lavet på Danmarks Statistiks registerdata, der indeholder oplysninger om befolkningen pr. 1. januar 2010 samt indkomstoplysningerne fra 2009. Analysen er lavet på en 20-procents stikprøve af hele befolkningen i alderen 18-80 år og indeholder knap 800.000 personer (730.000 personer, når der ses bort fra de ufaglærte, der har taget en gymnasial uddannelse). Livsindkomsten er beregnet for alle, dvs. både ledige og beskæftigede. Da indkomstoplysningerne stammer fra 2009 er resultaterne påvirket af den økonomiske krise, og afspejler derfor, at der er gevinster af uddannelser selv under krisen, hvor især ufaglærte er ramt af ledighed.

Livsindkomsterne er fremskrevet til 2012-niveau med lønstigningstakten fra ADAM frem til 2010, og dernæst LO's lønskøn frem til 2012. Opdateres når LO's endelige prognose foreligger.

Der er ikke foretaget en diskontering af indkomsterne svarende til en implicit antagelse om, at den forventede reallønsfremgang er lig med den forventede reale diskonteringsrente.

Livsindkomsten er beregnet ved – for hver uddannelsesgruppe – at summere den gennemsnitlige indkomst (eller andre målvariable) i de enkelte aldersgrupper fra 18 år til 80 år for en given uddannelse. Livsindkomsterne er målt på forskellige indkomstbegreber.

Livsforløbene for de forskellige uddannelser er sat sammen ud fra de forventede fuldførelsesaldrer og fuldførelsesaldrer på uddannelserne, således at livsforløbet både har tiden med *før* uddannelse til *under* uddannelse og *efter* uddannelsen er fuldført. I de tre stadier er anvendt forskellige gennemsnitlige indkomster alt afhængigt af, hvornår personer med den givne uddannelse typisk begynder på uddannelse og færdiggør. Den gennemsnitlige indkomst *før* uddannelsen er fundet ved hjælp af *propensity score matching* og er konstrueret som kontrolgruppe for dem, der er i gang med en uddannelse. Indkomsten *under* uddannelse er den gennemsnitlige indkomst for personer, der er under uddannelsen, mens indkomsten *efter* er beregnet blandt dem, der har gennemført den pågældende uddannelse. Beregningerne tager således højde for løn under uddannelsen og indkomst fra studiearbejde.

